

РЕАЛІЗАЦІЯ ОСНОВНИХ ЗАВДАНЬ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ОСІБ ІЗ ЗАБОЄМ ГОЛОВНОГО МОЗКУ ТА ДОТРИМАННЯ ЗАГАЛЬНИХ ПРИНЦИПІВ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Наталія РОСОЛЯНКА

*Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського, м. Львів, Україна*

Вступ. В Україні черепно-мозкову травму (ЧМТ) щорічно отримують 100–200 тис. людей, частіше чоловіки, ніж жінки. У багатьох випадках наслідком є не смерть, а інвалідизація та обмеження функціонування людей, переважно молоді [7].

На сучасному етапі розвитку нейрореабілітації вже не піддають сумніву потребу у застосуванні фізичної терапії на всіх етапах лікування / реабілітації осіб із такою патологією. Зокрема, автори В. М. Мухін та А. Н. Белова [3, 1] розглядають фізичну реабілітацію / терапію як лікувально-педагогічний процес. Саме тому реалізація цього процесу має відбуватися з дотриманням основних принципів фізичної реабілітації / терапії.

Мета – визначити основні принципи фізичної реабілітації / терапії осіб із забоєм головного мозку для виконання основних завдань лікування та реабілітації.

Методи: теоретичний аналіз наукової, методичної літератури та Інтернету.

Результати. Реабілітація – це система заходів, спрямованих на стимуляцію аутогенного відновлення порушених функцій та пристосування хворих із наслідками ЧМТ до активного життя, інтеграції їх у суспільство [3].

Основними завданнями фізичної реабілітації хворих із ЧМТ (забій головного мозку) є:

1. Профілактика виникнення ускладнень внаслідок перенесеної травми.
2. Відновлення втрачених рухових функцій.
3. Компенсація втрачених функцій та адаптація до соціуму [6].

Для виконання поставлених завдань та ефективного результату фізичної реабілітації, за твердженням деяких авторів (В. М. Мухін, С. Н. Попов [3, 4]), потрібно дотримуватися таких загальних принципів:

1. Відповідно до міжнародних рекомендацій і концепції «час = мозок» реабілітаційні заходи після травматичного ураження головного мозку слід починати якнайшвидше. Отож активізувати хворих належить відразу під час досягнення пацієнтами клінічної стабільності, тому що найбільш значуще рухове відновлення відбувається в перші кілька днів після пошкодження речовини мозку [5].

2. Безперервність реабілітаційних заходів. Цей принцип є основою ефективності реабілітації, тому що безперервність та поетапна черговість реабілітаційних заходів – запорука зменшення часу на лікування, зниження інвалідності та зменшення витрат на відновне лікування і довготривале утримання неповносправності [8].

3. Комплексність реабілітаційних заходів. На сьогодні європейське відділення ВООЗ визначило мультидисциплінарний підхід у реабілітації хворих із неврологічним дефіцитом як найефективнішу форму надання допомоги такому контингенту хворих [6].

4. Індивідуальність реабілітаційних заходів. Реабілітаційні програми складають індивідуально для кожного пацієнта / клієнта за результатами реабілітаційного обстеження та потреб / побажань пацієнта [6].

5. Необхідність реабілітації в колективі. Проходження реабілітації разом з іншими хворими чи неповносправними формує у пацієнта почуття члена колективу, морально підтримує його, нівелює дискомфорт, пов'язаний із наслідками захворювання [3, 5].

Обговорення і висновки. Реабілітаційний процес може бути успішним тільки за умови послідовного дотримання вказаних принципів під час виконання основних завдань фізичної терапії / реабілітації.

Ключові слова: фізична терапія, принципи, черепно-мозкова травма, забій головного мозку.

Список використаних джерел

1. Белова А. Н. Нейрореабілітація: руководство для врачей / А. Н. Белова. 2-е изд. перераб. и доп. – Москва : Антидор, 2002. – 736 с.
2. Баннікова Р. Проблемні питання фізичної реабілітації осіб з наслідками травматичного ураження мозку / Римма Баннікова, Костянтин Калінкін, Юрій Магнушевський // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2016. – № 1. – С. 23–29.
3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник / В. М. Мухін. – Київ : Олімп. література, 2005. – 470 с.
4. Физическая реабилитация / под ред. С. Н. Попова. – Ростов на Дону : Феникс, 2004. – 608 с.
5. Калінкін К. Л. Проблемні питання фізичної реабілітації осіб з наслідками травматичного ураження мозку / Калінкін К. Л. // Молодь та олімпійський рух : зб. тез доп. X Міжнар. наук. конф. – Київ, 2017. – С. 406.
6. Крук Б. Фізична реабілітація осіб із черепно-мозковою травмою [Електронний ресурс] / Богдан Крук, Віра Рокошевська, Олег Білянський // Спортивна наука України. – 2015. – № 1. – С. 66–69. <http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/292/285>
7. Справочник невропатолога и нейрохирурга / В. Н. Шевага, А. Г. Цыпкун, А. В. Паенок, Б. В. Нестеренко. – Київ : Книга плюс, 2003. – 496 с.
8. Тутик П. Г. Фізична реабілітація дітей з черепно-мозковою травмою на постклінічному етапі / Тутик Петро Григорович // Сучасний рух науки : тези доп. X міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. – Дніпро, 2020. – Т. 2. – С. 515–519.